

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
T.a.v. Staatssecretaris dhr. Z. Szabó
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Datum
30 september 2024
Ons kenmerk
U202400491
Telefoon
070 373 8393
Bijlage(n)

Onderwerp

Gezamenlijke prioriteitstelling Huis van Thorbecke

Geachte heer Szabó,

Met veel plezier kijken we terug op het symposium van 4 september rondom de lancering van de Digitale Agenda Gemeenten 2028. Mede dankzij uw constructieve en inspirerende bijdrage kunnen wij spreken van een ideaal startschot voor de agenda. En, belangrijker: graag accepteren wij uw uitgestoken hand om de digitalisering van het Huis van Thorbecke in gezamenlijkheid te versnellen en verder te brengen.

Met instemming luisterden we naar uw pleidooi voor een gezamenlijke focus. Zo'n focus impliceert belangrijke keuzes voor de komende jaren. In antwoord op uw betoog delen wij in deze brief graag onze eerste beelden en suggesties hiervoor.

Het beeld van het Huis van Thorbecke spreekt ons aan. Als overheden bewonen wij allemaal ditzelfde pand. We zouden kunnen spreken van verschillende verdiepingen, maar we hebben allemaal baat bij één en dezelfde stevige fundering, een dak dat ons droog houdt, een stabiele voorziening van gas, water en licht, een betrouwbaar netwerk en een stevig slot op de deur. Weliswaar zijn we geen eigenaar van het pand - dat zijn de Nederlanders - maar verstandig en duurzaam beheer ervan is wel degelijk onze verantwoordelijkheid.

De metafoor van het gedeelde huis stelt ons ook in staat ruimte voor verbetering te zien. Het valt ons op dat er soms nog in termen van gescheiden verdiepingen - voor rijk, provincies, waterschappen en gemeenten - wordt gedacht. Terwijl onderhoud en vernieuwing alle bewoners gezamenlijk aangaan. Daardoor laten we overheidsbreed belangrijke kansen liggen. Omdat we los van elkaar keuzes maken, komen we uit op suboptimale oplossingen.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 3043512500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 1 info@vng.nl

In de tijd van Thorbecke ging het om het investeren en daarmee versterken van de verbindingen in Nederland door middel van spoor- en waterwegen. Anno 2024 gaat het om voorzieningen en infrastructuur voor data, dienstverlening en innovatie. Niet alleen voor alle verdiepingen in ons eigen huis, maar ook voor de burgers en ondernemers die op onze voordeur kloppen. Regelmatig en gelijkwaardig overleg tussen alle bewoners, met begrip voor elkaars positie en behoeften en met oog voor de uitvoering, kan helpen om keuzes te maken die op elkaar zijn afgestemd en daardoor bijdragen aan grotere stappen vooruit.

Voor zo'n eerste 'bewonersoverleg' hebben wij alvast een lijst met prioriteiten opgesteld:

- Bescherming van publieke waarden en grondrechten is een absolute voorwaarde voor digitale toepassingen. Van de medische wereld nemen we het principe over dat technologie wordt getoetst voordat deze beschikbaar komt.
- Gezamenlijke spelregels voor een verantwoorde en transparante inzet van AI en algoritmen moeten zorgen voor maatschappelijk vertrouwen. Dan wordt het mogelijk hun meerwaarde volledig te benutten, ook in dienstverlening door de overheid.
- Deze dienstverlening aan burgers en organisaties moet aansluiten bij hun verwachtingen, belevingswereld en vaardigheden. Burgers en organisaties willen overal, eenvoudig en direct geholpen worden. Denk aan concepten als multikanalenstrategie, tweerichtingsverkeer, 'warme overdracht', 'no wrong door' en 'in de broekzak'.
- Digitale veiligheid vraagt om heldere en toereikende afspraken over taken en verantwoordelijkheden. Met een scherpe definitie van de digitale openbare ruimte, ook in relatie tot de private ruimte. Dit vraagt ook om investeren in instrumenten en een juiste inzet ervan, door het hele huis en toegesneden op wat er op elke verdieping nodig is.
- De maatschappelijke opgaven van onze tijd zijn groot en complex. De kracht van datagedreven werken helpt ons ze aan te pakken. Daarom is de overgang naar een federatief datastelsel essentieel. Belangrijke begrippen hierbij zijn gegevensdeling, interoperabiliteit en standaardisatie.
- We zorgen voor de ontwikkeling en naleving van afspraken, standaarden en voorzieningen die gelden voor alle overheidsorganisaties, naar voorbeeld van Generieke Digitale Infrastructuur. Zodat er één consistente en begrijpelijke digitale overheid is, waarop burgers kunnen vertrouwen.
- Als afnemer van informatietechnologie is digitale onafhankelijkheid voor de overheid een belangrijke waarde. We moeten gezamenlijk komen tot een strategie om ons als overheid tot onze leveranciers te verhouden, met dataportabiliteit en interoperabiliteit als sleutelbegrippen. Met een gezonde balans tussen markt en overheid.
- Wet- en regelgeving uit Europa stelt ons in staat om bovenstaande doelstellingen te bereiken. Dit staat of valt met een overheidsbrede implementatiestrategie, met aandacht voor onderlinge samenhang.

Als we elkaar op deze punten weten te vinden binnen ons gezamenlijke huis van Thorbecke en we gezamenlijk de richting bepalen, ontstaat een duidelijk oriëntatiepunt. Daar kunnen en willen we ons als collectief van 342 gemeenten op richten.

Namens de Commissie Informatiesamenleving en het College voor Dienstverleningszaken zien wij uit naar onze samenwerking in de komende jaren.

Met hartelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Peter Snijders
Voorzitter Commissie Informatiesamenleving
VNG

Roel Weaver
Voorzitter College voor Dienstverleningszaken
VNG